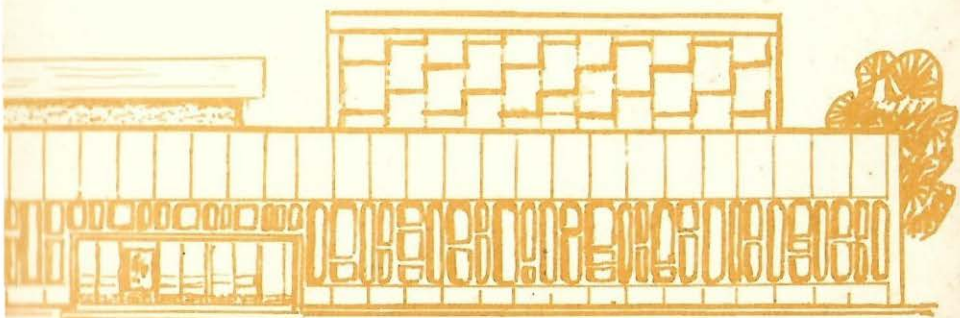

NAGYATÁD VÁROS

1974. ÁPRILIS 25.

BIBLIOGRÁFIA

NAGYATÁD: VÁROS

Bibliográfia

Nagyatád várossá alakulása al-
kalmából

1971.

"A Népköztársaság Elnöki Tanácsa elrendeli, hogy Nagyatád községet várossá kell szervezni.

A szervezeti változás végrehajtásának határnapja: 1971. április 25."

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának
7/1971. számú határozatából.

ÜNNEPNAPRA

"Dolgozni csak pontosan, szépen,
ahogy a csillag megy az égen,
úgy érdemes."

József Attila

Az ünnepek a dolgos hétköznapiak jutalmi, útjelzői a jövőnek, a cselekvő, többet tevő emberi akaratnak. Régóta várt, jelentős esemény, Nagyatád történetének fundamentális dátuma várossá nyilvánításának napja. Pár éve csak, hogy az MSZMP Somogy Megyei Bizottsága meghirdette a nemes gondolat szülte jelszót: "Tegyünk többet Somogyért". Az idő igazolta a felbuzdulást: az ipari, a mezőgazdasági üzemek sora után Somogy harmadik városát avatjuk.

Minden szülőföldjét, hazáját szerető ember számára öröm, ha az ország egy része, vagy települése megújodik, az újjászületés útjára lép. Ezért öröm minden somogyi ember számára, különösen nekünk, nagyatádiaknak ez a nap, hiszen megyénk virágzásának újabb lépcsőfoka Nagyatád városi rangja. Tágabb lehetőséget nyit a további fejlődéshez, az új óvodához, könyvtárhoz, színházhoz, kórházhoz, a kultúraltabb élethez.

Ha az alkalomhoz illő ünnepélyességgel visszatekintünk a megtett, sok nehézségtől göröngyös útra, csak hálával és kö-

szönettel gondolhatunk mindazokra, kik erejüket, energiájukat nem kimélve munkálkodtak azon, hogy eljussunk idáig.

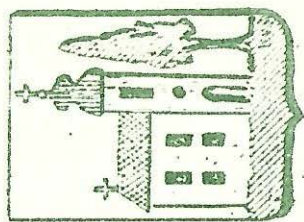
Köszönetet mondunk államunknak és pártunknak, hogy lehetővé tette községünk várossá emelkedését.

Az ünnep utáni alkotó hétköznapokra gondolva ajánljuk irodalomjegyzékünket mindazoknak, akik kedvet éreznek ahhoz, hogy jobban megismerjék szűkebb hazánk, Belső-Somogy és Nagyatád történetét.

Köszöntjük szocialista hazánk legifjabb városát, s minden lakóját.

Városi, Járási Könyvtár, Nagyatád

Demomata Nagy Antal mezei
Speciálisomjandó

és címere

JELENTŐSEBB ESEMÉNYEK
NAGYATÁD TÖRTÉNETÉBŐL

- A honfoglalás idején a Horkák törzse lakja.
- 1382 Atád Segösd vármegyei birtok.
- 1403 Zsigmond király Tapsonyi Anthimi Jánosnak adományozza.
- 1475 Mátyás király Atádot földesúri bíráskodással, heti és országos vásárjoggal ruházza fel.
- 1554 A török kincstári adójegyzék szerint a házak száma 8.
- 1660 A pannonhalmi dézsmaváltság-jegyzékben Atád és Kis-Atád helységek neve szerepel.
- 1715 -i összeírásban Horváth illetve Nagy-Atád néven szerepel. A házak száma 10.
- 1722 A római katolikus plébánia alapítási éve.
- 1731 Czindery Ferenc Ignác szentferenc-rendi szerzeteseket telepít Atádra.
- 1744 május 15-én Bécsben keltezett rendelet május 4-ére és október 15-ére szabad vásárokat engedélyez.
- 1751 Lerakják a rendház alapkövét.
- 1778 -ból való az első dokumentum, mely elemi iskola működéséről ad hírt.
- 1827 Megnyílik a Szent István gyógy-szertár.

- 1839 Izraelita elemi iskola létesül, mely 86 évig működik.
- 1844 Elkészül a római katolikus templom tornya.
- 1855 Kolerajárvány pusztít: az áldozatok száma 200.
- 1857 Leég a község negyedrésze.
- 1860 Benyák János nyomdájának alapítási éve.
- 1870 Községi óvoda létesül.
- 1872 Megalakul a Nagyatádi Takarékpénztár RT.
- 1873 Az egyházi iskola községivé alakul át.
- 1880 nov. 9. Földrengés pusztít, megrepednek a templom falai.
- 1882 A Wollák-Berkovits gomb,- zsinór- és paszomántgyár alapítási éve.
- 1883 Megalakul a nagyatádi Casinó.
- 1886 Községi jellegű ipartanonciskola alapítása.
- 1889 Megalakul az Önkéntes Tűzoltó Egyesület.
- 1890 Átadják a forgalomnak a Somogy-szob-barcsi vasutvonalat.
- 1894 Létrehozzák a Járási Takarékpénztári RT-ot.
- 1895 Elhatározzák, hogy kórházat alapítanak.
- 1896 Megalakul a Filléregylet. Célja: az önművelés és a szegény gyerekek ruhával, íróeszközzel való ellátása.

- 1899 Megépül az izraelita templom.
- 1900 -as években "Polgári Olvasókör" működik. A lakosság száma 3.441.
- 1902 Megépül az elemi iskola emeletes épülete.
- 1903 Polgári fiúiskola kezdi meg működését.
- 1903 Felavatják a Kossuth-szobrot.
- 1906 Az első ártézi kút fúrása.
- 1907 Megalakul a fürdő részvénytársaság.
- 1907 - 1908 Megépül a fürdő épülete.
- 1908 Dohánybeváltót létesítenek.
- 1909 A fonalgyárnak ártézi kutat fúrnak.
- 1910 - 1920 47 új ház épül fel.
- 1913 Megkezdődik a Rinya szabályozása. A MEZ RT. létrehozza a cérnagyárat. Áramfejlesztő telep kezdi meg működését.
- 1918 nov. 3. Megalakul a nagyatádi Nemzeti Tanács.
- 1919 március 7. Simongáton termelőszövetkezet alakul.
- 1919 március 22. Átveszi a hatalmat a Munkástanács.
- 1919 augusztus 7. A Munkástanács hatalmának megdöntése, a fehérterror kezdete.
- 1921 Római katolikus elemi leányiskola nyílik.
- 1928 a Polgári Olvasókörből megalakul az iparosok társasköre.

- 1928 Tüdőbeteg gondozó létesül.
Evangélikus templom épül.
- 1929 Angol tőkés csoport érdekeltségébe
kerül a cérnagyár.
- 1932 Leég a cérnagyár egy része.
- 1939 Ötvöskönyiban megalakul a Kon-
zervgyár elődje: Matán István lek-
várifőzője.
- 1941 Matán István konzervüzeme Nagya-
tádon működik a Czindery-kastély-
ban.
- 1942 Megkezdik a Konzervgyár mai tele-
pének építését.

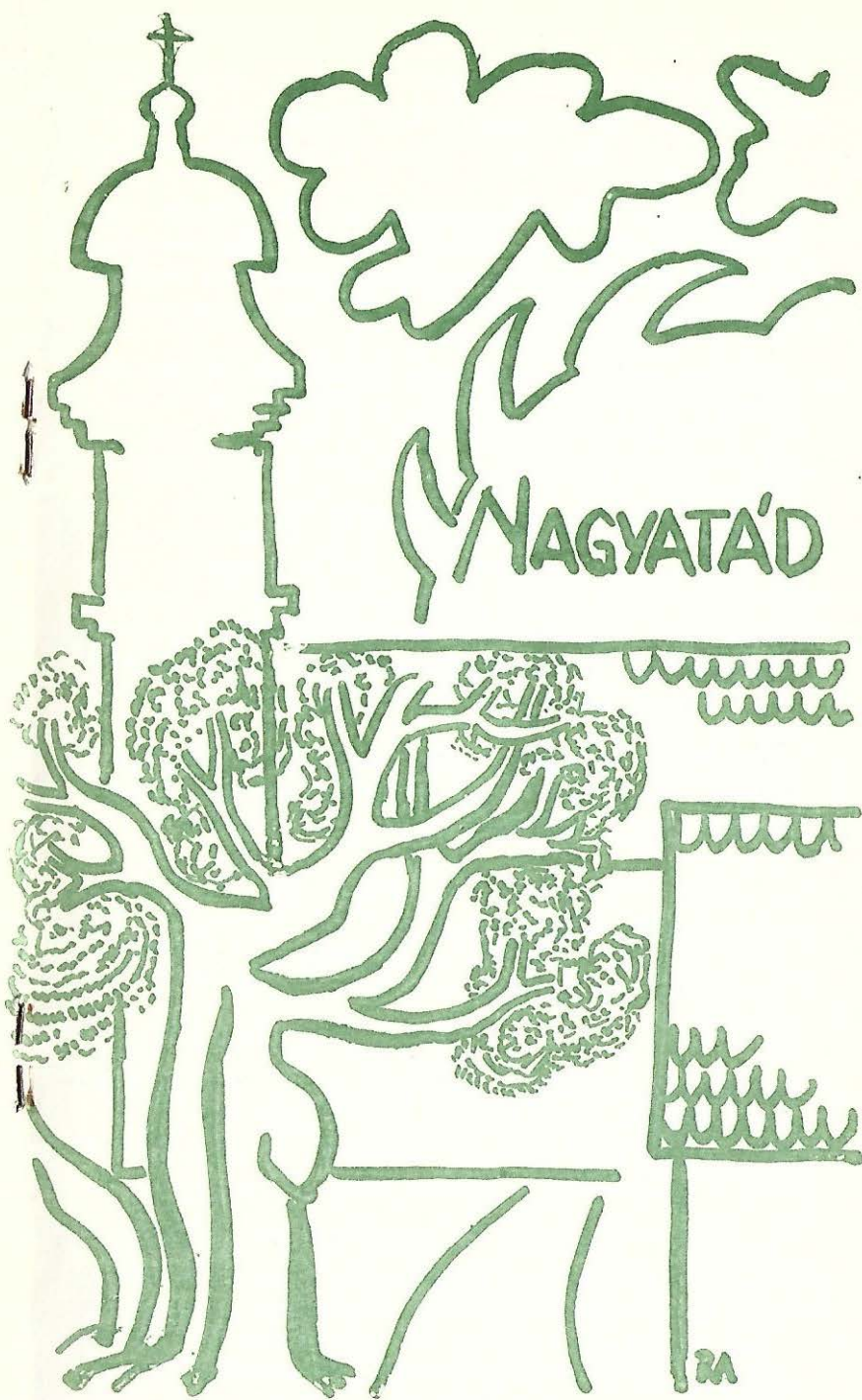
"A hosszú védelmi harc után, március 29-
én a bolgár csapatok Nagyatád térségé-
ben is támadásba lendültek. Itt harcolt a
10. rodopei gyalogos ezred.

... Peter Babakov zászlóalj politikai he-
lyettes... egyik tüzelőállástól a másikhoz
ment és bátorította, lelkesítette a harcoso-
kat: a haszkovói parasztokat, a Kardzsali
-környéki bányászokat, a csirpani falvak
tanítóit, az alig pelyhedző állú gimnazistá-
kat; azokat, akik otthon hagyták szerette-
iket, a már szabad bolgár hazát és eljöt-
tek, hogy segítsenek a magyar nép föld-
jének felszabadításában.

Sok hősi vér öntözte Nagyatád környékén
a földet, de az ellenségnek végül is me-
nekülnie kellett a hősiesen küzdő bolgár
harcosok elől."

Mindig az első sorban. = Sorsforduló.
Kaposvár, 1970, Somogy m. ny. 193.,
195-196. l.

- 1945 márc. 30-án felszabadul Nagyatád a fasiszta megszállás alól.
- 1945 máj. 6. Megalakul a községi földosztó bizottság.
- 1946 Megindul a Konzervgyár új üzeme.
- 1946 Szülőotthont létesítenek.
- 1948 Államosítják a Nagyatádi Konzervipari Vállalatot.
- 1948 Mezőgazdasági gépállomás létesül.
- 1949 dec. 28. Államosítják a Nagyatádi Cérnagyárat.
- 1951 Korszerű orvosi rendelőt kap a község.
- 1952 Bölcsőde létesül.
Létrehozzák a Járási Könyvtárt.
- 1952 Megalakul a Vegyesipari KTSZ, a mai "Komfort" KTSZ.
- 1960 Megkezdődik a Nagyatádi Cérnagyár rekonstrukciója.
- 1963 Megkezdik a Konzervgyár rekonstrukcióját.
- 1969 Lerakják a nagyatádi 400 ágyas kórház alapjait.
- 1970 július 12. Nagyatád nagyközség lett.
- 1971 febr. 23. Az Elnöki Tanács elrendeli Nagyatád nagyközség várossá szervezését.

BIBLIOGRÁFIA

Bibliográfiai összeállításunk egészen rövid és vázlatos, a rendelkezésünkre álló nagyszámú cikkanyagból csak a legfontosabbakat válogattuk ki.

A Somogyi Néplap címét S. N-re rövidítettük.

KÖNYVEK

ARANY Bálint: Néhány őszinte szó a nagyatádi választókerület polgáraihoz. Bp. 1896, Löbl ny. 13 l.

BURICS László: Nagyatád nagyközség múltja és jelene. Helységmonográfia. Nagyatád, 1933, Szerző, 61 l.

BURICS László: A nagyatádi 2. számú mélyfúrás. [Nagyatád, 1933. Benyák ny.] 1-17. l., 1 t. /Klly. Nagyatádi Állami Községi Fiúiskola 1932/33. évi értesítőjéből./

DORCSI Sándor: Nagyatád az őszirózsás forradalom és a Tanácsköztársaság idején. /1918-1919/. Nagyatád, 1969, (Zrinyi ny. Bp.) 53 l.

EMSZT Kálmán - DALMADY Zoltán: A nagyatádi artézi gyógyfürdő és ásványviz ismertetése. Kiad. Nagyatád nagyközség előljárósága és a Gyógyfürdő Bizottság. [Nagyatád], 1934, [Benyák ny.] 16 l.

FÉNYES Elek: [Nagyatád.] = Magyarország leírása. 2. r. Magyarország részletesen. Pest, 1847, Beimel. 69. l.

KANYAR József: "A földek tele vannak aknákkal." = --: Harminc nemzedék vallo-mása Somogyról. Történelmi olvasókönyv. Kaposvár, 1967, Somogy m. ny. 506 l.

KANYAR József: Somogyi atléta a stock-holmi olimpián. = --: Harminc nemzedék val-lomása Somogyról. Történelmi olvasókönyv. Kaposvár, 1967, Somogy m. ny. 340-341. l.

NAGYATÁD = Magyarország vármegyéi és városai. Magyarország monografiája. Szerk. Csánki Dezső. [Kiad. az] Országos Monográfia Társaság. Somogy vármegye. Bp. [1914], (Hornvánszky ny.) 114-115. l., 230-231. l., 293 l.

SOMOGYVÁRMEGYE nagyatádi járásának 1949. évi munkaterve. Összeáll. Egersze-gi József. Kaposvár, 1949, [Somogy m. ny.] 12 l.

CIKKEK

A városiasodás útján

B. F.: A hároméves terv keretén belül fürdővárossá épül ki Nagyatád, típus-házak, napközi otthon, iskolafogászat létesül. = Somogyi Világosság. 1948. febr. 14. 2. l.

ELKÉSZÜLT Nagyatád várossá fejleszté-sének terve. = S. N. 1961. febr. 9. 3. l.

- ÉPÜL a nagyatádi törpevizmű. = S. N.
1961. márc. 28. 1. 1.
- GÁSPÁR István: Törpevizmű épül Nagy-
atádon. A községfejlesztésről tárgyalt
a Nagyatádi Községi Tanács. = S. N.
1960. jan. 20. 1. 1.
- A JÖVŐ héten megindul Nagybajom és
Nagyatád újjáépítése. = Somogyvárme-
gye. 1946. jan. 19. 2. 1.
- KAPALYAG Imre: Nagyatádi változások.
Jegyzetek a városiasodó nagyközség-
ről. Népszabadság. 1970. okt. 30. 6. 1.
- KÖZSÉGFEJLESZTÉS Nagyatádon. = S.
N. 1965. okt. 28. 3. 1.
- M. T.: Új városok: Nagyatád, Csorna, Ba-
latonfűred. = Népszava. 1971. febr. 21.
16. 1.
- MEGKEZDIK a sorházak építését Nagy-
atádon. = S. N. 1968. aug. 11. 12. 1.
- RADICS Károly: Nagyatád fejlődik. S. N.
1953. márc. 29. 5. 1.
- SALY Géza: Mit kell adnunk a városnak?
Nagyatádi tavasz. = S. N. 1971. márc.
13. 3. 1.
- SALY Géza: Nagyatád a városiasodás
útján. = S. N. 1970. júl. 12. 1. 1.
- SALY Géza: Város lesz a nagyközség-
ből. Nagyatádi tavasz. = S. N. 1971.
márc. 11. 3. 1.

SZOMBATON nyílik az Atád és az Ezüst-
kancsó. Általános áruház, étterem, biszt-
ró, bár, szálloda egy épületben. = S.
N. 1971. febr. 18. 4. l.

Ipar

DORCSI Sándor: Ötven éves a Nagyatádi
Dohánybeváltó. = S. N. 1960. jan. 14.
3. l.

DORCSI Sándor: 15 éves jubileumát ünne-
pelte a Nagyatádi Komfort KTSZ. = S.
N. 1967. márc. 14. 3. l.

GÉPESITETTÉK a nagyatádi téglagyárat.
= S. N. 1962. ápr. 30. 5. l.

HOGYAN teljesíti szolgáltató feladatát a
Nagyatádi Komfort KTSZ? = S. N. 1969.
bkt. 15. 8. l.

Az ipari szolgáltatás helyzetéről tárgyalt
a Nagyatádi Járási Tanács. = S. N.
1965. ápr. 14. 1. l.

KOMFORT szolgáltató kombináttal gazda-
godik Nagyatád. = S. N. 1966. jan. 29.
6. l.

NAGY József: Átadták a Nagyatádi Kon-
zervgyárat. = S. N. 1969. nov. 20. 8. l.

A NAGYATÁDI fonalgyárban állami bea-
vatkozásra újra megindul a termelés. =
Somogyi Hirlap. 1949. jan. 16. 3. l.

SZEGEDI Nándor: Megkezdődött a Nagy-
atádi Konzervgyár rekonstrukciója. =
S. N. 1966. febr. 24. 6. l.

SZÜTS István: Urrá lenni a nehézségeken, ez a mi korunk erénye. Látogatás a Nagyatádi Konzervgyárban. = Somogyország. 1957. febr. 16. 1. 1.

Új gyár lesz a régiből. Jó ütemben halad a Nagyatádi Konzervgyár rekonstrukciója. = S. N. 1968. febr. 7. 1. 1.

Művelődés

CSAKNEM 1 millió forintos költséggel tartozzák a Nagyatádi Járási Művelődési Házat. = S. N. 1961. jan. 21. 6. 1.

EGYRE többen olvasnak Nagyatádon. = S. N. 1959. ápr. 7. 3. 1.

HOLLÓS Sarolta: Felavatták a nagyatádi kultúrotthont. = S. N. 1951. dec. 28. 4. 1.

HORÁNYI Barna: Mit ér a kultúra a gyárban? = S. N. 1969. nov. 11. 5. 1.

KISS Ferencné: Rádiófelvétel Nagyatádon. = S. N. 1959. ápr. 18. 1. 1.

NAGY Gabriella, S.: Vándordiakok... Fittal gimnázium, öreg gondokkal, bajokkal. = S. N. 1964. nov. 24. 6. 1.

A NAGYATÁDI járási könyvtár a dolgozók szolgálatában. = S. N. 1952. szept. 3. 4. 1.

NÉPMŰVELÉSI munkások tanácskoztak Nagyatádon. = S. N. 1961. nov. 3. 6. 1.

ORSZÁGOS fotókiállítás Nagyatádon. Megnyit a Dunántúli tájak - dunántúli emberek című kiállítás. = S. N. 1968. máj. 1. 12. 1.

AZ új iskola a kommunista nevelés, az új ember formálásának műhelye lesz. Iskolát avattak Nagyatádon. = S. N. 1961. jún. 6. 1. 1.

Egészségügy

ISMERJÜK meg megyénket. "A földből nagy bőségben folyó kész orvosság." = S. N. 1958. jan. 29. 3. 1.

KERCZA Imre: Fizikoterápia a nagyatádi gyógyfürdőben. = S. N. 1969. nov. 2. 1. 1.

SZEGEDI Nándor: Nemzeti kincsünk. Hőforrásaink nyomában. = S. N. 1957. szept. 15. 2. 1.

Sport

KOVÁCS Sándor: Nagyatád sportja újból fölfelé ivel. = S. N. 1962. febr. 14. 4. 1.

NAGYATÁD sportélete 1955-ben. = S. N. 1955. dec. 21. 4. 1.

A NAGYATÁDI Honvéd kézilabdázói bejutottak az NB II-be. = S. N. 1965. nov. 14. 6. 1.

ÚJ sportélet születik Nagyatádon. = S. N. 1951. márc. 18. 6. 1.

SZÉPIRODALOM

TAKÁTS Gyula: Színház az Ezüst Kan-
csóban. Regény. Bp. 1957, Magvető.
153 l.

NAGYATÁD IDŐSZAKI SAJTÓJA

"NAGYATÁD". Társadalmi, közgazdasági
és szépirodalmi hetilap. Megjelent: 1911.
jan. 1-től 1914. aug. 9-ig.

"NAGYATÁDI HIRLAP". Nagyatád és vi-
dékének társadalmi, gazdasági és szép-
irodalmi hetilapja. Megjelent: 1906. nov.
1-től 1911. június 29-ig.

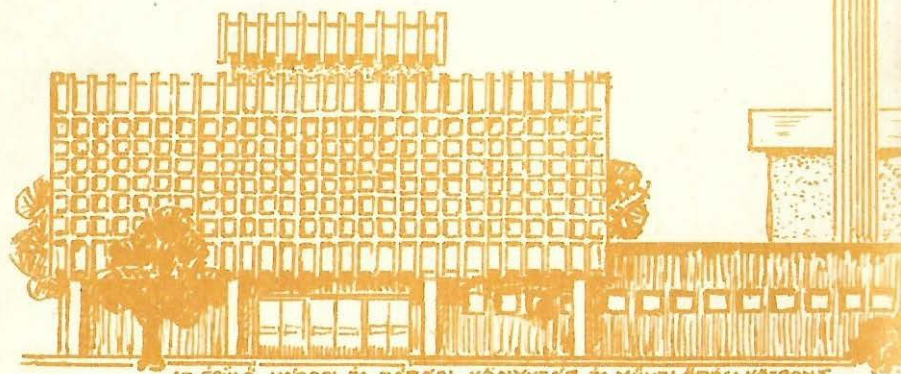
"NAGYATÁDI JÁRÁS". Hetilap. Megje-
lent: 1910-ben.

"Nagyatád már az 1930-as népszámlálás-
kor négyezer lelket számlált és a felsza-
badulás óta minden tekintetben nagyot lé-
pett előre. Korszerű, városiasodó telepü-
lés, megfelelő iparral és a középszintet
csaknem elérő kommunális, szociális és
egészségügyi ellátottsággal. "

Nagyatád a városiasodás útján. =
Somogyi Néplap. 1970. július 12.
1. l.

Összeállította Győri László és Turbék Károly. A borító Szita Ferenc, a rajzok Rumi Attila munkája. Készült 400 példányban a Kaposvári Megyei Könyvtár sokszorosító részlegében. Soksz. szám. 57/1971. Felelős kiadó Kellner Bernát

AZ ÉPÜLŐ VÁROSI ÉS ZÁRKÓI KÖNYVTÁR ÉS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT